Danske Banks efterlevelse af tilsagn afgivet i forbindelse med Konkurrencerådets godkendelse af fusionen mellem Danske Bank og RealDanmark

Journal nr.3:1120-0204-8/ld/Fødevarer og Finans

Rådsmødet den 29. august 2001

---

1. Den 8. november 2000 godkendte Konkurrencerådet den anmeldte fusion mellem Danske Bank og RealDanmark. I forbindelse hermed afgav Danske Bank en række tilsagn over for Konkurrencerådet. Tilsagnene kan deles op i 4 hovedgrupper:

- Indflydelse på infrastrukturen/nedbringelse af aktiebesiddelser i hhv. Fondsbørsen, Værdipapircentralen og PBS
- Sikring af adgang til den fælles infrastruktur for andre pengeinstitutter til rimelige priser og vilkår
- Fjernelse af adgangsbarrierer til markedet (filiallukning)
- Konkurrencen på værdipapirmarkederne

2. Endvidere har Danske Bank afgivet et tilsagn om ikke at hæve gebyret på dankorttransaktioner under 3.000 kr. til mere end 0,5 kr., såfremt Folketinget vedtager, at forbudet i betalingsmiddelloven mod at kortudsteder/-indløser kræver betaling af betalingsmodtager, skal ophæves. Dette er ikke aktuelt, da der endnu ikke har fundet en lovændring sted.

---

3. Konkurrencestyrelsen har siden fusionens godkendelse været i løbende kontakt med Danske Bank om opfyldelsen af de afgivne tilsagn. Dette notat giver den nuværende status herpå.

Indflydelse på infrastrukturen

4. Danske Bank har afgivet tilsagn om inden en nærmere fastsat frist, som endnu ikke er aktuel, at nedbringe sine ejerandele i hhv. Fondsbørsen til 15 \%, Værdipapircentralen til 15 \% og PBS til 25,9 \%. Danske Bank har oplyst, at der arbejdes på at sælge aktierne, men at der på nuværende tidspunkt ikke er noget nærmere at oplyse herom.

Adgang til den fælles infrastruktur for andre pengeinstitutter

5. Adgang til den fælles infrastruktur er en væsentlig forudsætning for nye og eksisterende pengeinstitutters eksistens på markedet. Danske Bank kontrollerer en væsentlig del heraf.

6. Tilsagnene forpligter Danske Bank til fortsat at servicere eksisterende og nye pengeinstitutter med hensyn til fx clearing, bogføring, overførsler til udlandet etc. - opgaver som flere mindre pengeinstitutter ikke ønsker selv at varetage - på samme vilkår som inden fusionen.

7. Således er vilkårene og priserne for andre pengeinstitutters kunders adgang til at benytte BG Banks og Danske Banks hævekortautomater uændret. Interbankgebyret (det indbyrdes gebyr mellem pengeinstitutterne for brug af hinanden hæveautomater) er fortsat 3,75 kr. Der betales ikke interbankgebyr mellem BG Bank og Danske Bank. Kunderne i hhv. BG Bank og Danske Bank kan hæve i alle koncernens automater på samme vilkår.

8. Allerede i 1997 opsagde BG Bank samarbejdet med datacentralen SDC med udtrædelse i 2001. De serviceydelser, som BG Bank tilbød i samarbejde med SDC bortfalder dermed. Flere af de pengeinstitutter, der havde aftaler med BG Bank, har i den forbindelse skiftet samarbejdspartner fra BG Bank til andre større pengeinstitutter med samarbejde med SDC, hvorved de mindre pengeinstitutter har de samme serviceydelser til rådighed som hidtil.

9. Danske Bank har overfor styrelsen oplyst, at der ikke er sket væsentlige ændringer i de på fusionstidspunktet eksisterende aftaler, priser og standardvilkår. Enkelte pengeinstitutter har opsagt aftalerne med BG Bank og Danske Bank, men samtidig er der indgået tilsvarende aftaler med andre. Produkterne kan frit anvendes af andre pengeinstitutter til standardpriser.

Tabel 1 Aftaler med andre

	AFGANG	TILGANG	TOTAL
Danske Bank Business TeleService	-	-	24
Overførsler til udlandet	-	-	7
Afvikling af udenlandske fonds	-	-	6
Afvikling af værdipapirhandler i EURO	1	-	8
EURO-sumclearing via Danske Bank hhv. BG	-	-	14
Afhentning/levering af mønt og sedler	2-3	3-5	152+84
BG Office Banking	3	-	> 100
Indirekte clearing for mindre pengeinstitutter	-	-	14

Note: afhentning/levering af mønt og sedler omfatter 152 andre + 84 Unibank filialer.
Der er ikke indgået nye aftaler, som træder i stedet for de i tilsagnene angivne.

10. Der er 25 mønt- og seddeldepoter for Nationalbanken rundt i landet. Decentraliseringen er med til at lette "distributionen af penge" samtidig med, at omkostningerne ved transport for de enkelte pengeinstitutter reduceres. Seddel- og møntdepoterne drives af de større pengeinstitutter, som også forestår afhentning og levering heraf til filialerne. En opgave som stiller ekstra krav til sikkerhed mv.

11. For Danske Banks vedkommende sker afhentning/levering af mønt og sedler til filialerne efter aftaler, hvis de er indgået efter den 1. januar 2001, på samme vilkår og priser som for Danske Banks egne filialer. Aftaler indgået før dette tidspunkt består på uændrede vilkår.

Fjernelse af adgangsbarrierer til markedet

12. Pr. 21. maj var der givet meddelelse om sammenlægning af 35 afdelinger i ejendomme ejet af banken og 31 afdelinger i lejede lokaler. Det svarer til ca. 45 \% af det bebudede antal filiallukninger. Ingen af de pågældende ejendommene eller lejemål må efter tilsagnet pålægges konkurrenceklausuler ved salg/afståelse, jf. tilsagn 9.

13. Der er flere af de pågældende ejendomme/lejemål, som er pålagt lokalplanrestriktioner med forbud mod bankdrift[1], hvilket groft sagt vil sige, at når der én gang har været drevet andet end finansiel virksomhed i ejendommen, må der ikke mere drives finansiel virksomhed fra ejendommen. Baggrunden for dette er, at finansielle virksomheder ikke er spændende/levende forretninger i et bybillede. Danske Banks tilsagn om en særlig salgsprocedure sikrer i disse tilfælde, at Danske Banks konkurrenter får mulighed for at komme ind på markedet uden at blive hindret heri af konkurrenceklausuler eller lokalplanrestriktioner.

Post Danmark

14. Danske Bank har orienteret Post Danmark om tilsagnet om opsigelse af BG Banks eneforhandlingsaftale med Post Danmark og den tidligere opsigelsesmulighed for Post Danmark. Post Danmark har meddelt Danske Bank, at de ikke ønsker at opsige samarbejdet før tid, og at de i øvrigt har noteret sig vilkårene i tilsagnet.

Værdipapirmarkederne

15. Danske Bank afgav i forbindelse med Konkurrencerådets godkendelse af fusionen en række tilsagn vedrørende værdipapirmarkederne, som skal sikre, at konkurrencen på markederne ikke forringes, samt forbedre måden hvorpå markederne fungerer.

16. Problemerne i forbindelse med værdipapirmarkederne var især, at Danske Bank på samme måde som flere af de andre store pengeinstitutter, typisk gennemfører en stor del af handelen ved salg til eller køb fra bankens egen beholdning, hvorefter handlerne indberettes til børsen. En sådan adfærd er ikke med til at styrke markedernes likviditet, hvilket er til skade for konkurrencen. Sammenlægningen af den største og tredjestørste bank i Danmark øgede risikoen for, at en endnu større del af bankens handler ville foregå til og fra bankens egen beholdning. Af denne grund påtog Danske Bank sig, at 50 \% af nærmere specificerede handler skulle placeres hos eksterne markedsdeltagere uden for koncernen, jf. **tilsagn 6a**. Herved er der en chance for, at markedets likviditet øges eller i hvert fald en mindre risiko for, at likviditeten i markedet mindskes ved fusionen.

17. Danske Bank har overfor styrelsen oplyst, at banken i perioden 8. november 2000 – 30. april 2001 har placeret handler hos eksterne markedsdeltagere uden for koncernen således:

Tabel 2 Placering af handler hos eksterne markedsdeltagere

	4/2000	1/2001	2/2001
Aktier	53 \%	53 \%	53 \%
Obligationer	32,9 \%	68 \%	51 \%
Repo obligationer	61,2 \%	79 \%	85 \%

18. Styrelsen anser herefter tilsagn 6a for opfyldt under forudsætning af, at banken vedbliver hermed i hele tilsagnets løbetid.

19. For så vidt angår **tilsagn 6b**, hvorefter Danske Bank vil stille samme købs- og salgstilbud på investeringsbeviser i Danske Invest og BG Invest i de forskellige handelssystemer som i Danske Banks eget handelssystem, har banken over for styrelsen beskrevet, at bankens fondssystem er sådan indrettet, at når banken stiller en pris i Danske Invest eller BG Invest, sendes denne automatisk til Fondsbørsen og Danske Banks eget strakshandelssystem. Til dokumentation herfor har banken fremsendt diverse skærmprint, hvoraf det fremgår, at der er tale om identiske priser.

20. Danske Bank har meddelt styrelsen, at **tilsagn 6c**, om at der ikke må finde afrunding sted, når banken afregner kommissionshandler, er opfyldt. Bankens edb-systemer er tilrettet således, at der ikke længere finder afrunding sted. Styrelsen har meddelt Danske Bank, at dette tilsagn anses for opfyldt.

21. Danske Bank forpligtede sig til via internettet at stille direkte adgang med automatisk ordreformidling til Københavns Fondsbørs til rådighed for brugere af bankens internetbanking-produkter inden den 31. december 2001, jf. **tilsagn 6d**. Banken har over for styrelsen oplyst, at den arbejder på at opfylde tilsagnet inden udgangen af august 2001. I den forbindelse bemærker styrelsen, at flere pengeinstitutter siden fusionen har stillet eller vil stille direkte børsadgang til rådighed for kunderne. Der er forskellige risici forbundet hermed for især de private forbrugere, men direkte børsadgang er med til at fremme handlen direkte over børsen og dermed styrke likviditeten i markedet, så konkurrencen om at stille skarpe priser til gavn for kunderne skærpes. I dag er der 15 fondsbørsmedlemmer, som giver deres kunder mulighed for selv at handle aktier direkte på Københavns Fondsbørs via Internettet, heriblandt BG Bank.

22. Danske Bank har meddelt styrelsen, at banken har opfyldt **tilsagn 6e**, da banken har fjernet limiteringsgebyret for kommissionshandler. Herefter er gebyrer og kurtage de samme for limiterede og ikke-limiterede handler.

23. Danske Bank påtog sig indtil den 31. december 2001 – for bl.a. at lette adgangen for kunder til at flytte bank i forbindelse med fusionen, samt at øge mobiliteten på markedet – gebyrfrit at overføre værdipapirer registreret i Værdipapircentralen, og som ligger i kundernes frie opbevaringsdepot i Danske Bank, til et andet depot i et andet kontoførende institut, jf. **tilsagn 6f**. Danske Bank har meddelt styrelsen, at den automatiske debitering af gebyret i bankens edb-system er "blokeret" indtil den 31. december 2001.

24. Det har ikke været muligt for Danske Bank at opgøre, hvor mange anmodninger om depotoverførsler der har været, men det skønnes, at antallet er mere end 500.

25. Ifølge **tilsagn 6h** har Danske Bank afgivet tilsagn om en gang i kvartalet at offentliggøre hvor stor en del af bankens handel med aktier med aktier, obligationer og investeringsbeviser, der er sket over handelssystemerne på Københavns Fondsbørs, bankens handelssystem, andre børssystemer, samt uden for disse.

Tabel 3 Værdipapiromsætning – fordeling af omsætning

	OBLIGATIONER			AKTIER			INVESTERINGSBEVISER		
Kvartal	4/00	1/01	2/01	4/00	1/01	2/01	4/00	1/01	2/01
Bankens handelssystem (1)	57 \%	64 \%	54 \%	50 \%	54 \%	54 \%	90 \%	88 \%	90 \%
Københavns Fondsbørs (2)	8 \%	4 \%	6 \%	35 \%	40 \%	43 \%	10 \%	12 \%	9 \%
Andre børssystemer (3)	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Uden for disse systemer (4)	35 \%	32 \%	40 \%	15 \%	6 \%	3 \%	-	-	-

(1) Handel over bankens strakshandelssystem, gennemsnitskurshandler og indberetninger (alle handler indberettes til Københavns Fondsbørs)
(2) Elektronisk matching, herunder kommissionshandel
(3) Handel over andre børssystemer
(4) Telefonisk matching mellem prisstillere på Børsen
Kilde: http://www.danskebank.dk/

26. Endelig har Danske Bank forpligtet sig til, jf. **tilsagn 6g**, at arbejde for at ændre sædvanerne i den finansielle sektor, så handler i danske aktier i videst muligt omfang gennemføres over handelssystemerne i en godkendt værdipapirbørs.

27. Danske Bank har oplyst forskellige tiltag, som har betydning for handel over børsen. Derudover har Fondsbørsen i forlængelse af Konkurrencerådets anbefaling i januar 2001 nedsat en arbejdsgruppe, der bl.a. har haft til opgave at belyse, hvordan handlen over Københavns Fondsbørs kan øges. Danske Bank har deltaget i denne arbejdsgruppe, og banken har i sin redegørelse til styrelsen henvist til at ændringerne i sædvanerne formentlig bedst sker gennem denne arbejdsgruppe.

28. Københavns Fondsbørs har den 28. juli 2001 offentliggjort en rapport om arbejdsgruppens resultater.

29. Arbejdsgruppen nævner heri, at indberetningsreglerne vil blive ændret pr. 1. juli 2001. Hensigten er bl.a. at undgå mange af de nuværende dobbeltindberetninger. Omlægningen ventes at føre til at systemshandelsandelen på knap 50 \% stiger med 5-10 procentpoint. Den danske aktieomsætning over Fondsbørsen er dog fortsat lavere end i de lande, vi normalt sammenligner os med.

30. Rapporten peger på forskellige forhold, der i dag kan bremse handel med aktier over børsen. Blandt disse er den begrænsede aktivitet inden for aktielån og for private investorers vedkommende især skattereglernes kompleksitet.

31. Arbejdsgruppen finder, at det inden for de seneste år er blevet lettere for private investorer at foretage børshandler. De private investorers andel af den samlede aktieomsætning anslås til ca. 10 \%. Blandt de tiltag, der er gennemført opregnes, at flere værdipapirhandlere (15) tilbyder, at kunderne kan lægge ordrer ind i handelssystemet Saxess enten direkte on-line via netbanker eller ved personligt fremmøde i en filial. Adskillige ikke-medlemmer af Fondsbørsen har truffet aftale med medlemmer om at formidle opkobling.

32. Desuden peges på, at handelspoststørrelserne for aktier er reduceret til for tiden 5.000 kr. for illikvide aktier. Kursspringene er sat ned (jf. Konkurrencerådets anbefaling) pr. 2. januar 2001. For aktier med en kursværdi mellem 50 og 500 er kursspringet nedsat til 0,50. For aktier med en kursværdi mellem 500 og 5.000 er springet 1,0 (det er de samme kursspring, som Stockholm-børsen anvender). Kursspringene for investeringsbeviser forventes nedsat inden udgangen af 2001.

33. Rapporten omhandler ikke obligationer, men Fondsbørsen har tidligere oplyst, at man i praksis kan indlægge en handelspost for obligationer på ned til 1.000 kr. i handelssystemet. Disse opdaterer dog ikke spreads eller senest betalt kursen.

34. Arbejdsgruppen har endvidere overvejet børspligt eller andre former for koncentrationsregler. Gruppen går ikke ind for sådanne regler, da man finder, at det nuværende princip om aftalefrihed skal bevares.[2]

35. Arbejdsgruppen nævner endelig, at en række harmoniseringsregler inden for børssamarbejdet i Norden (Norex) må forventes at få betydning for private investorer. Disse regler forventes gennemført pr. oktober 2001. Disse nye regler omfatter bl.a.:

- en forhøjelse af den nuværende tærskelværdi for anvendelse af reglerne om "best execution" (i dag 400.000 kr.), hvorved væsentligt flere handler bliver omfattet af reglen.
- fælles handelsposter på 10.000 hhv. 20.000 SEK/NOK/DKK afhængig af aktiens likviditet.
- bedre regler for automatisk match af småordrer i systemet, så der lettere sker match, fx ved generelt at tillade match inden for ordrebogens kursspænd.

36. Danske Bank henviser til at udover arbejdet i arbejdsgruppen har banken støttet beslutningen i Finansrådet om at udsende en opfordring til medlemmerne om, at pengeinstitutterne skal tilbyde direkte handel med aktier over Fondsbørsen, så kunderne får mulighed for at vælge denne handelsform i lighed med strakshandler og gennemsnitkurshandler.

37. Yderligere har banken indført elektroniske systemløsninger, som muliggør børshandel, ligesom der er yderligere tiltag under udarbejdelse til indførelse af automatisk ordreformidling i Danske Netbank og indførelse af elektroniske systemløsninger, som muliggør direkte børshandel fra BG Banks filialer, hvad Danske Banks filialer tilbyder.

---

1 Danske Bank har oplyst, at der p.t. er i alt 7 af de 66 afdelinger, hvor der er lokalplansrestriktioner. Der er således 5 Danske Bank-ejede ejendomme, der skal sælges efter reglerne i tilsagn 9b, mens der er 2 lejemål med afståelsesret, der er underlagt samme restriktioner mht. afståelse.
2 Fondsrådet har udsendt Bekendtgørelse nr. 429 af 28. maj 2001 om god værdipapirhandelsskik ved handel med visse værdipapirer. Bekendtgørelsen bestemmer bl.a., at private investorers handel med værdipapirer via værdipapirhandlere skal ske som kommissionshandler, såfremt andet ikke fremgår af aftale, samt at handler, der gennemføres med værdipapirhandlere, og som ikke er gennemsnitskurshandler skal udføres til en kurs, som ligger inden for bedst stillede bud hhv. udbud på handelstidspunktet i den pågældende værdipapirhandlers handelssystem.
Forbrugerombudsmanden har den 20. juni 2001 udsendt uddybende principper for hvordan værdipapirhandlere skal forholde sig til handel med private investorer i forhold til markedsføringsloven. Disse principper omhandler bl.a. værdipapirhandlerens pligt til at sikre, at forbrugeren handler på et informeret grundlag. Forbrugerombudsmanden anfører videre, at "hvis ikke andet er udtrykkeligt aftalt, bør en handel altid gennemføres over Fondsbørsens handelssystem, medmindre værdipapirhandleren kan sikre forbrugeren en pris, der er bedre end den aktuelle pris på Fondsbørsen".

Note ad 4/2000: tallene omfatter ikke BG Bank Asset Management. Tilsagnet gjaldt først fra den 8. november 2000, og det var således ikke muligt for Danske Bank at opfylde tilsagnet, når dette ikke gjaldt for et helt kvartal. Det vil være muligt at foretage opgørelserne på månedsbasis.